

МОЗ України

НУОЗ України імені П. Л. Шупика

ПРОГРАМА

загальної підготовки

**працівників до дій у надзвичайних
ситуаціях на 2025 рік**

ЗАТВЕРДЖУЮ

ректор

В'ячеслав КАМІНСЬКИЙ

2025

27.01.2025 № 3/213

м. Київ

I. Загальні положення

1.1. Програма загальної підготовки працівників НУОЗ України імені П. Л. Шупика до дій у надзвичайних ситуаціях (далі - Програма) розроблена відповідно до Кодексу цивільного захисту України, Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 р. № 444, Програми загальної підготовки працівників підприємств, установ та організацій до дій у надзвичайних ситуаціях, затвердженої наказом ДСНС України від 06.06.2014 № 310 (у редакції наказу ДСНС України від 08.08.2014 № 458), та наказу МОЗ України від 09.03.2022 № 441 "Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах" з метою встановлення рекомендованого змісту різних форм навчання, а також навчального часу на їх проведення.

1.2. В процесі вивчення Програми рекомендується:

ознайомлення із завданнями та особливостями організації заходів цивільного захисту в НУОЗ України імені П. Л. Шупика;

вивчення основних способів захисту працівників від вражаючих факторів надзвичайних ситуацій (НС) з урахуванням особливостей виробничої діяльності;

ознайомлення з інформацією, що міститься в планах реагування на НС про дії в умовах загрози та/або виникнення НС;

набуття практичних вмінь щодо користування засобами індивідуального та колективного захисту, первинними засобами пожежогасіння та сприяння проведенню рятувальних й інших невідкладних робіт під час ліквідації НС;

оволодіння навиками з надання домедичної допомоги потерпілим.

II. Орієнтовний обсяг засвоєних знань та вмінь за Програмою.

2.1. У результаті проходження навчання за Програмою рекомендується знати:

основні небезпечні виробничі фактори, техногенні та природні небезпеки, що ймовірні для місця розташування НУОЗ України імені П. Л. Шупика;

основні принципи функціонування об'єктової системи цивільного захисту, організацію оповіщення про загрозу та виникнення надзвичайної ситуації;

засоби індивідуального та колективного захисту, порядок і правила користування ними;

обов'язки та дії працівників під час загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій згідно планів реагування на НС;

способи та засоби запобігання пожежам і вибухам, типові дії працівників при їх виникненні, способи застосування первинних засобів пожежогасіння;

побутові дозиметричні прилади, їх призначення та особливості користування ними;

заходи щодо сприяння проведенню в НУОЗ України імені П. Л. Шупика аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт в умовах виникнення НС.

2.2. У результаті проходження навчання за Програмою рекомендується вміти:

запобігати створенню умов, що можуть привести до виникнення НС;

чітко діяти за сигналами оповіщення, практично виконувати заходи згідно планів реагування на НС;

користуватися засобами індивідуального та колективного захисту, первинними засобами пожежогасіння;

сприяти проведенню аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт в умовах виникнення НС;

дотримуватися режимів радіаційного захисту;

надавати домедичну допомогу потерпілим у НС.

2.3. За підсумками навчання за Програмою рекомендується формування психологічної готовності до адекватних дій в умовах стресового впливу вражаючих чинників НС.

III. Орієнтовний розподіл навчального часу за розділами програми та формами навчання

Найменування розділу	Форма навчання, години		
	курсове навчання	індивідуальне навчання	спеціальні об'єктові навчання, тренування
Теоретична складова			
Основні способи захисту та загальні правила поведінки в	1	5	—

умовах загрози та виникнення НС			
Надання домедичної допомоги потерпілим	1	1	—
Організація заходів цивільного захисту на підприємстві, в установі, організації	1	2	—
Перевірка знань	1	—	—
Усього	4	8	—
Практична складова			
Протипожежні тренування	—	—	2
Спеціальне об'єктове навчання (тренування) з питань цивільного захисту	—	—	до 8
Усього	—	—	до 10
Разом	4	8	до 10

IV. Тематика та зміст тем за розділами програми:

4.1. Основні способи захисту і загальні правила поведінки в умовах загрози та виникнення НС

4.1.1 Тема 1. Основні способи захисту в умовах загрози та виникнення НС.

Цивільний захист та його завдання щодо захисту населення. Права та обов'язки громадян з питань цивільного захисту.

Основні поняття про НС. Порядок отримання інформації про загрозу і виникнення НС. Попереджувальний сигнал «УВАГА ВСІМ!».

Захисні споруди цивільного захисту та їх призначення. Порядок заповнення захисних споруд та правила поведінки працівників, які укриваються в них.

Принцип дії, індивідуальний підбір та правила користування протигазами, респіраторами. Медичні засоби, що входять до індивідуальних аптечок та їх призначення. Індивідуальний перев'язочний пакет. Індивідуальні протихімічні пакети.

Евакуація, порядок її проведення, правила поведінки та обов'язки евакуйованих.

Правила поводження при виявленні вибухонебезпечних або підозрілих предметів. Про порядок дій в умовах НС, пов'язаних з терористичними діями, диверсіями, мінуванням.

4.1.2. Тема 2. Правила поведінки працівників під час НС природного характеру.

Особливості негативного впливу гідрометеорологічних НС. Правила безпечної поведінки у разі їх виникнення.

Основні причини виникнення та особливості пожеж у природних екологічних системах. Правила поведінки та заходи безпеки у разі їх виникнення.

Правила поведінки і дії працівників при землетрусах.

Безпечні дії працівників у разі виникнення геологічних НС (пов'язаних із зсувами, обвалами або осипами, осіданням земної поверхні, карстовими провалами або підтопленням).

4.1.3. **Тема 3.** Безпека працівників під час радіаційних аварій і радіаційного забруднення місцевості. Режими радіаційного захисту.

Ядерні установки та джерела іонізуючого випромінювання. Особливості радіаційного впливу на людину. Поняття про дози опромінення людини. Променева хвороба.

Побутові дозиметричні прилади, їх призначення та особливості користування.

Режими радіаційного захисту. Санітарна обробка працівників. Дезактивація приміщень, обладнання, техніки, виробничої території тощо.

4.1.4. **Тема 4.** Правила поведінки працівників при аваріях з викидом небезпечних хімічних речовин.

Характеристики основних небезпечних хімічних речовин (аміак, хлор, ртуть). Особливості їх впливу на організм людини. Наслідки аварій з викидом небезпечних хімічних речовин. Хімічно-небезпечні об'єкти району.

Загальні правила поведінки та дії працівників при аваріях з викидом небезпечних хімічних речовин.

Проведення заходів з ліквідації наслідків аварій з викидом небезпечних хімічних речовин. Дегазація приміщень, обладнання, виробничої території тощо.

4.1.5. **Тема 5.** Вибухонебезпечні предмети, класифікація та види. Рекомендації щодо дій під час виявлення вибухонебезпечних предметів. Дії при виникненні пожежі.

Основні поняття про вибухонебезпечні предмети. Небезпечні фактори вибуху та захист від них. Правила поведінки при виявленні вибухонебезпечних предметів.

Дії працівників у разі загрози або при виникненні пожежі. Гасіння пожеж. Засоби пожежогасіння, протипожежне устаткування та інвентар, порядок і правила їх використання під час пожежі.

4.1.6. **Тема 6.** Правила поведінки і дії в умовах масового скупчення людей та в осередках інфекційних захворювань.

Безпека при масових скупченнях людей. Психологія натовпу. Правила безпечної поведінки у місцях масового перебування людей та у разі масового скупчення людей.

Поширення інфекційних хвороб серед населення. Джерела збудників інфекцій. Основні механізми передавання збудників інфекції.

Режимно-обмежувальні заходи (посилене медичне спостереження, обсервація, карантин). Правила поведінки в осередках інфекційних захворювань, особиста гігієна в цих умовах.

Основні напрямки профілактики інфекційних хвороб. Методи і засоби дезінфекції, дезінсекції, дератизації. Основні дезінфекційні засоби.

4.2. Надання домедичної допомоги потерпілим.

4.2.1. Тема 1. Порядок і правила надання домедичної допомоги при різних типах ушкоджень.

Основні правила надання домедичної допомоги в невідкладних ситуаціях. Проведення первинного огляду потерпілого. Способи виклику екстреної медичної допомоги.

Ознаки порушення дихання. Забезпечення прохідності дихальних шляхів. Проведення штучного дихання. Ознаки зупинки роботи серця. Проведення непрямого масажу серця.

Перша допомога при ранах і кровотечах. Способи зупинки кровотеч. Правила та прийоми накладання пов'язок на рани.

Перша допомога при переломах. Прийоми та способи іммобілізації із застосуванням табельних або підручних засобів.

4.2.2. Тема 2. Порядок і правила надання домедичної допомоги при ураженні небезпечними речовинами, при опіках тощо.

Невідкладна та домедична допомога при отруєннях чадним газом, аміаком, хлором, іншими небезпечними хімічними речовинами.

Домедична допомога при хімічних та термічних опіках, радіаційних ураженнях, втраті свідомості, тепловому та сонячному ударах.

Правила надання допомоги при утопленні.

Способи і правила транспортування потерпілих.

4.3. Організація заходів цивільного захисту на підприємстві, в установі, організації.

4.3.1. Тема 5. Вибухо та пожежонебезпека на виробництві. Рекомендації щодо дій під час виникнення пожежі.

Основні поняття вибухобезпеки виробництва. Небезпечні фактори вибуху і захист від них. Правила поведінки при виявленні вибухонебезпечних предметів.

Стисла характеристика пожежної небезпеки підприємства, установи, організації. Протипожежний режим на робочому місці. Можливість виникнення та (або) розвитку пожежі. Небезпечні фактори пожежі.

Дії працівників у разі загрози або при виникненні пожежі. Гасіння пожеж. Засоби пожежогасіння, протипожежне устаткування та інвентар, порядок та правила їх використання під час пожежі.

4.3.2. Тема 1. Забезпечення виконання на підприємстві, в установі та організації завдань з цивільного захисту.

Організаційна структура управління цивільним захистом академії. Об'єктові комісія з питань НС та комісія з питань евакуації.

Відомості щодо об'єктових спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту. Відомча та добровільна пожежна охорона. Аварійно-рятувальне обслуговування підприємств, установ, організацій.

Права і обов'язки працівників у сфері цивільного захисту. Сприяння проведенню аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт з ліквідації наслідків НС у разі їх виникнення. Заходи життєзабезпечення постраждалих та соціального захисту і відшкодування матеріальних збитків постраждалим внаслідок НС.

4.3.3. Тема 2. Виконання заходів захисту та дії працівників згідно з планами реагування на НС

Об'єктовий план реагування на НС (інструкція щодо дій персоналу суб'єкта господарювання у разі загрози або виникнення НС). Прогнозовані природні загрози, територіальне розміщення потенційно небезпечних об'єктів, небезпечні виробничі фактори, характерні причини аварій (вибухів, пожеж тощо) на виробництві.

Об'єктова система оповіщення працівників. Виведення працівників з небезпечної зони, порядок забезпечення їх засобами індивідуального захисту, місця розташування можливих сховищ, шляхи евакуації.

Інформування працівників щодо розвитку НС, місць розгортання і маневрування аварійно-рятувальних сил, залучення необхідних ресурсів, технічних і транспортних засобів, координації дій з населенням та заходів безпеки в зоні НС.

V. Рекомендований зміст практичних форм навчання за Програмою

1. Тренінги необхідних дій в умовах НС проводяться під час курсового або індивідуального навчання шляхом виконання індивідуальних завдань або проведення групових занять з метою формування та/або відпрацювання умінь та навиків користування засобами індивідуального захисту та засобами пожежегасіння, дотримання правил поведінки під час проведення евакуації, проведення серцево-легеневої реанімації та інших способів надання домедичної допомоги потерпілим.

2. Тренування з питань цивільного захисту та протипожежні тренування проводяться з метою практичного відпрацювання, закріплення та перевірки умінь і навиків виконання працівниками дій щодо запобігання можливим НС та діям у разі виникнення НС, насамперед діям за сигналами оповіщення, користування засобами індивідуального захисту та засобами пожежегасіння, способів рятування людей, надання домедичної допомоги потерпілим, порядку евакуації людей та матеріальних цінностей, взаємодії з аварійно-рятувальними підрозділами та медичними працівниками.

VI. Рекомендації щодо перевірки засвоєння змісту Програми

1. Перевірку засвоєння змісту Програми рекомендується проводити комісійно із залученням фахівців та працівників університету, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту.

2. Перевірку знань за змістом Програми рекомендується проводити шляхом тестування або заліку в усній або письмовій формі.

VII. Рекомендований перелік навчально-матеріального майна

1. Для забезпечення проведення навчання за Програмою використовується навчально-матеріальне майно університету. У складі навчально-матеріального майна, доцільно передбачати протигаз фільтруючий, респіратор, побутовий дозиметричний прилад, вогнегасники, індивідуальну аптечку, навчальні стенди та схеми.

Начальник відділу охорони праці
та цивільного захисту

Сергій ВОЛЯНИК